

чалството на Тимурташъ превзела Диамполъ; трета подъ Лалашихинъ, следъ мъчна борба въ планинитъ — Самоковъ и Ихтиманъ. Много непристъпни градове били взети съ изгодни капитулации, а жителитъ за награда получавали облагитъ и задълженията на „войниците“³⁷.

Още по-плачевно станало положението на Византия. Тамъ едни виждали спасението въ тѣсна връзка съ славянитъ, други — въ църковна уния съ Западъ³⁸. Наредъ съ дветъ тѣзи партии имало и много туркофили и явни измѣнници на отечеството. Иванъ V Палеологъ се ползувалъ отъ съветитъ на всички партии. Той сключилъ примирие съ турцитъ и се помирилъ съ помощта на духовенството съ Сърбия, гдето Вълкашинъ убилъ въ 1367 г. нещастния царъ Уроша — последния Неманичъ на сръбския престолъ — и се провъзгласилъ за кралъ. Въ 1368 г. отъ Вълкашиновия братъ Углеша, сръбски деспотъ, било снето църковното отлъчване, което отъ времената на Душана тежало върху всички сръбски области³⁹. Следъ това императорътъ предприелъ второ пътуване на Западъ, посетилъ Италия и Франция, но получилъ само празни обещания, макаръ и да се присъединилъ къмъ унията на 18 октомврий 1369 г. Свърхъ всичко това и паричнитъ му срѣдства тѣй се изтозили, че той билъ задържанъ въ Венеция отъ кредиторитъ си и освободенъ едва следъ като изплатилъ всичкитъ си дългове. По-стариятъ му синъ, властолюбивиятъ Андроникъ, който управлявалъ държавата въ негово отсъствие, почналъ да прави нѣкакви подозрителни приготовления въ Пера, поради което императорътъ следъ връщането си назначилъ за наследникъ втория си синъ Мануила, намѣстникъ на Солунъ⁴⁰.

Най-после кралъ Вълкашинъ, деспотътъ Углеша и много сръбски боляри севдигнали, та на чело на 60,000-на отборъ войска да изгонятъ турцитъ отъ Европа. Тѣй като султанъ Мурадъ тогава билъ заетъ въ Азия, тѣ дошли почти до Одринъ. Лалашахинъ, които билъ тамъ съ слабъ отрядъ, изпратилъ Хаджи-Илбеки съ 4000 души да разузнае неприятелската войска. Сърбитъ, разположени на лагеръ при Черноменъ (по турски с. Чирменъ), предъ моста на Марица, безгрижно пирували, напълно увѣрени въ превъзходството си. Въ тъмна нощъ Хаджи-Илбеки ненадейно ги нападнали, макаръ войската му да била 15 пѣти по-слаба. Отъ всички страни турцитъ се хвърлили въ лагера. Настъпило страшно безредие и ужасно кръвопролитие, въ което изчезнали братята на Вълкашина, Углеша и Гойко, а съ тѣхъ заедно и много боляри. Мнозина намѣрили смъртта си въ вълнитъ на Марица. Когато на 26 септемврий 1371 г.⁴¹ слънцето изгрѣло надъ кървавото поле на битката, гордата сръбска войска била унищожена; малцина отъ бойцитъ видѣли пакъ отечеството си. Хаджи-Илбеки, ликуващъ и съ богата плячка, се върналъ въ Одринъ, но завистливиятъ беглербегъ Лалашахинъ побързалъ да се отърве отъ победителя, като го отровилъ. И до сега още това поле се нарича „Сърбъ синдюги“, т. е. гибелъ на сърбитъ. Още въ XVII вѣкъ се е виждалъ каменния паметникъ върху гроба на деспота Углеша⁴².

Турцитъ веднага нахлули въ Македония. Най-много си изпатилъ областта на Углеша. Ужасътъ на тамкашнитъ опустошения е описанъ отъ единъ очеvideцъ — побѣлѣлия монахъ Исай (въ Сересъ). Като птици небесни „измаелититъ“ се прѣснали по цѣлата страна и безъ спиръ избивали и отвличали въ пленъ населението. Гладъ, неизбѣженъ при всѣко опустошение на една страна, изтрѣбвалъ останалитъ жители. Глутници вълци, вѣрни спътници на всѣка голѣма война, разкъсвали и денемъ и нощемъ останалитъ безъ покривъ бѣжанци. „Въ страната не останалъ вече ни добитѣкъ, не останали ни хора, ни храни. Нѣмало между народа ни